

Hollands hoen: gepelden, geloverden en enkelkleurigen

Het ras Hollands hoen telt diverse kleurslagen, die men kan onderverdelen in drie groepen. In de eerste plaats is er de groep gepelden, bestaande uit goud-, zilver-, citroen-, geelwit- en blauwgoudpellen. De tweede groep omvat de zilver- en goudzwartgeloverden en de derde groep omvat de enkelkleurigen, de zwarten, effen blauwen, koekoekgetekenden en witten.

Het Hollands hoen kenmerkt zich door een enigszins opgerichte houding en een rijk ontwikkelde staart. De brede borst is fraai gerond en wordt vrij hoog gedragen. Het lichaam is gestrekt. De hals is middellang en fraai gebogen. Kenmerkend is de middelgrote rozenkam, fijn van weefsel overgaande in een fijne doorn. De oogkleur varieert – in samenhang met de kleur van de veren – van oranje, roodachtig bruin tot donkerbruin. De oren zijn wit.

Geschiedenis van het ras

Gepelde hoenders zijn in de negentiende eeuw verkocht naar Engeland. Daar kregen ze de naam Dutch Every Day Layers (Hollandse Alledagleggers). Deze naam hebben ze vermoedelijk gekregen vanwege de sterke leg in het voorjaar en de zomer.

Bekijkt men de afbeeldingen van de gepelde hoenders uit het midden van de negentiende eeuw, dan is het eerste wat opvalt de grote overeenkomst met onze huidige Assendelfters, zowel wat betreft type, kam als kleur. De vraag is echter of alleen de Assendelfter de basis van de huidige Nederlandse hoenders heeft gevormd. In West-

Europa komen immers veel meer gepelde hoenderrassen voor met een grote variatie in pelvorm, zoals de Campines met een bandtekening. Gezien het feit dat de pel-

Aquarel van Van Gink met Hollandse hoen goudpel

vorm bij de Nederlandse hoenders gestreept en niet tarwekorrelvormig is, is het waarschijnlijk dat de Campines, die een fraaie bandtekening hadden, zijn gebruikt voor de realisatie van het huidige Hollands hoen. De hanen wijken in tekening volledig af van de hennen. De goudpel hanen zijn over het gehele lichaam goudbruin, terwijl de staart zwart is, waarbij de hoofd- en bijsikkels zwart zijn, omzoomd met een smal goudkleurig randje. De hennen zijn

warm goudgeel van kleur waarbij – met uitzondering van de hals – de veren recht overdwars zijn getekend met groenzwarte streepjes. De zilverpellen en de citroenpellen lijken qua streping op de goudpellen, alleen wijkt de kleur af. Bij de geelwitpellen is de kleur van de streepjes wit. Ook is er nog de goudblauwpel. Hierbij zijn de zwarte veerpartijen vervangen door blauw.

Zilver- en zwartgeloverd

Naast de gepelden zijn er de zilver- en zwartgeloverden. Hierbij eindigen de veren in een ronde zwarte vlek, die ongeveer een derde van het veerveld beslaat. Van de zwarten wordt verondersteld dat deze uit de geloverden zijn ontstaan. Bekend is ook dat inkruising van de Minorca en vermoedelijk ook de Sumatra ertoe heeft bijgedragen dat deze kleurslag een eigen gezicht heeft gekregen. Waar de blauwen, witten en koekoekkleurigen zijn ontstaan, is niet te achterhalen.

De Nederlandse-hoekrielen

De Nederlandse-hoekrielen komen in dezelfde kleurslagen voor als hun grote soortgenoten, alleen zijn er ook blauwzilverpellen erkend.

Het aantal fokkers is beperkt, zowel van de grote Nederlandse hoenders als van de krielen, waarbij met name de gepelden de aandacht vragen aangezien deze in Nederland een heel eigen gezicht en kleur hebben.

Meer informatie over het ras kunt u krijgen bij de secretaris van de Nederlandse Hoenfokkersclub, Y. Jongstra, Bagijnestraat 3, 8701 HC Bolsward, tel. 0515-572062, e-mail Ype-rinske@hetnet.nl. ●

door: Henk Jansen

Column

Alatoo

Ik kwam onlangs het Alatoo- of Ala-Taurus tegen in Kirgizië. Volgens Marleen Felius is dat ras ontstaan in het begin van de vorige eeuw door het kruisen van Turano Mongools vee met Fries-Hollands, Simmentaler en Zwitsers Bruinvee. Hollandse emigranten, die zich vanaf 1814 in deze regio vestigden, hebben daar nog een actieve rol bij gespeeld. In latere jaren hebben Russische wetenschappers hard gewerkt aan de verdere ontwikkeling van het ras met als resultaat de oprichting van een stamboek in 1950. Rond 1980 telde dit ras 930.000 dieren. De koeien produceerden in die tijd 4100 kg melk met 3,84% vet en wogen bij een gemiddelde schofthoogte van 1,30 m tussen de 450 en 550 kg. Het ras voldeed prima in Kirgizië, waar de dieren in de zomer op de hellingen van de Himalaya grazen en in de winter overleven in de dalen. Echter, met het wegvallen van het groot Russisch rijk in 1991, kwam er ook een einde aan de georganiseerde veeverbetering. Deze tendens werd versterkt door een grootschalige landhervorming, waarbij 400 kolchozen werden opgedeeld in 30.000 kleine veehouderijbedrijven. Wetenschappers en beleidsmakers zien met lede ogen aan dat de huidige nakomelingen van het Alatoo-ras aan de ene kant afkomstig zijn van niet-geteste Alatoostieren en aan de andere kant van dubbeldoelrassen als

Alatookoe in Kirgizië

Brown Swiss en Fleckvieh of van gespecialiseerde rassen als Holstein en Aberdeen Angus. Eenieder kan voorspellen dat op deze manier het Alatooras langzaam zal verdwijnen uit het prachtige Kirgizische landschap.

Helaas willen alleen de failliete overheid en de wetenschappers zonder contacten met de dagelijkse veehouderij deze tendens stuiten. Actieve veehouders geven de voorkeur aan een intensief gebruik van met name buitenlandse dubbeldoelrassen, die zowel de productie van de koeien als hun eigen inkomen verhogen. Wat moet je als oud CRV'er en nu SZH'er deze Kirgizische wetenschappers zonder geld adviseren? Ik kon niets anders bedenken dan dat de koeien er zijn voor de boer en niet voor het stamboek. Wel moet die boer zorgen voor een betere huisvesting van zijn dieren, Alatoo of Brown Swiss.